

Justis- og beredskapsdepartementet - JD

Postboks 8005 Dep.
OSLO

Vår referanse: 23/04335-2

Arkivkode: ---

Saksbehandler: Nina Gran

Deres referanse: 23/4637

Dato: 01.12.2023

Høringsvar – forslag til midlertidig endring i utlendingsloven - beredskapshjemmel for å kunne pålegge kommuner å etablere og drifte et midlertidig innkvarteringstilbud til asylsøkere mv

KS anerkjenner at det er viktig å ha beredskap på plass ved en ankomstsituasjon med ekstraordinært høye ankomster. En slik beredskap må imidlertid bygge på dagens oppgave og ansvarsstruktur og bygge på samhandling og samarbeid mellom stat og kommune. Beredskapsaktiviteter for å løse oppgavene innenfor mottaksfeltet bør dermed først og fremst handle om å sette UDI i stand til å håndtere ankomstene fremfor å skyve oppgavene over på kommunene som ikke har de samme forutsetningene og kompetanse.

KS mener derfor at det vil være mest hensiktsmessig at UDI fortsatt har ansvaret for mottak. Private leverandører som UDI kjøper tjenester fra har mye erfaring med etablering og oppgavene som følger av mottaksdrift. UDI har kompetanse på hvilke krav som skal stilles til leverandørene, samt regelverket for drift.

Det er lite som taler for at kommuner uten denne erfaringen skal ha større forutsetninger for å utføre oppgaven. Bemanningssituasjonen som allerede er under sterkt press i kommunene vil bli en stor utfordring. Kommunene vil på samme måte som UDI sannsynligvis være avhengige av å kjøpe private tjenester. Vi mener derfor at pålegg om at kommuner skal drifte mottak ikke vil føre til en bedre løsning, men at dette må gjøres i et samarbeid mellom stat og kommuner.

KS vil foreslå at man i størst grad benytter statlige innkvarteringsbygg som står ubenyttet, for eksempel militær leire, framfor kommunale bygg. Disse vil være langt mer egnet for innkvartering enn kommunal sportshaller, lagerbygg eller kulturbygg, som i tillegg kan føre til at lokalbefolkningen mister idretts og fritidstilbud.

Bosettingsoppgavene har vært frivillig, og kommunene har vist at en slik innretning gir resultater. Kommunene har vilje til å bosette og har fulgt opp nasjonale forventninger. De planlegger for ny innsats neste år hvor bosettingstallene forventes enda høyere enn årets bosetting. Det vil være svært uheldige signaler om man i dagens hardt pressede situasjon i tillegg skal åpne for å pålegge kommunene nye store oppgaver. Dette kan også gi en negativ påvirkning for bosettingen ved at det ved at man ved denne modellen går bort fra mobilisering og samarbeid som insentiv.

Det er liten grunn til å tro at det finnes ledige ressurser tilgjengelig i kommunesektoren som kan settes inn for å drifte mottak, slik man kan få inntrykk av i høringsteksten. I de kommuner der det eventuelt finnes ledige ressurser og muligheter vil dette best utløses ved et samarbeid med kommunen fremfor pålegg.

Kommunene har store utfordringer i å dekke helsetjenester, skole og barnehage tilbud, og rekrutteringsutfordringene særlig innen helsetjenestene er velkjente.

I tillegg til dette opplever mange kommuner ytterligere press med forpliktelsene overfor mottak som blir etablert raskt uten at kommunen involveres.

I en slik situasjon er det særlig viktig å fortsette å mobilisere ansvarlighet og dugnadsånd fremfor pålegg.

Det er usikkert om hvorvidt AMOT tilskuddet vil dekke alle kommunenes utgifter. Dette utløser ikke vertskommunetilskudd, som skal dekke lovpålagte tjenester. AMOT tilskuddet skal dekke livsopphold for personer som bor privat i asylperioden. Det dekker ikke mottaksdrift. En slik innkvartering vil kreve døgnbemanning, noe som tilsier at driften vil være på størrelse med de mest kostnadskrevene mottakene. Hvis man skulle komme i en situasjon hvor kommuner pålegges å drifte mottak, må dette skje etter fullfinansieringsprinsippet.

Med hilsen

Helge Eide
Fung. adm.dir

Mari Trommald
Fung. områdedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur